

Zarja izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov ob polu enajstih dopoldne. — Naročnina z dostavljanjem na dom ali po pošti K 1.50. Posamezna številka 6 v. Letna naročnina K 18.—, polletna K 9.—, četrtletna K 4.50. — Za inozemstvo K 30.—. — Naslov: Upravništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 6, II. nadstr. Uradne ure za stranke od 11.—12. dopoldan in od 6.—7. zvečer.

ZARJA

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo v Ljubljani sprejema vse uredniške rokopise, ki jih ne vrača. — Upravništvo sprejema naročnino in inserate. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Cena inseratom: enostopna petitvrstica 20 vin., pogojeni prostor 25 vin., poslana in razglasi 30 vin. — Naslov: Uredništvo „Zarje“ v Ljubljani, Šelenburgova ul. 6, II., uradne ure za stranke od 9.—12. dop. in od 1/26.—1/27. zv. — Reklamacije poštnine proste

Štev. 86.

V Ljubljani, v soboto dne 16. septembra 1911.

Leto I.

Draginja in carina.

Draginja in kapitalizem, korenina in debla — to se ne da ločiti. In boj zoper draginjo je le tedaj resničen, odkritosrčen boj, če se vodi proti kapitalizmu, proti kapitalističnemu sistemu, kakor tudi proti kapitalističnemu družabnemu redu. Delo za socializem, to je edini temeljiti, smotreni boj zoper draginjo. Priznavati kapitalistično podlago družbe, pa govoriti o boju zoper draginjo, se pravi uganjati hinavščino. Zakaj dokler ima privatni kapital vsa delovna sredstva: Stroj, zemljo in živo delovno moč v svoji lasti, dotlej razpolaga tudi z vsemi izdelki. Le od njegove spretosti in popolnosti njegove organizacije je odvisno, v kakšni meri napravi iz konsumentov svoje sužnje. Privatni kapitalisti prav dobro vedo, da je tako in zato spopolnjujejo svojo organizacijo neprenehoma ter povečavajo svojo izkoriščevalno moč. Koncentracija kapitala se vrši čisto dosledno in brez vsake sentimentalnosti. Vsa konkurenca posameznih kapitalističnih skupin ne more premotiti objektivnega opazovalca. Dva, trije podjetniki danes konkurirajo, jutri gredo v kompanijo. Pa tekmujejo posamezne družbe in nazadnje se kartelirajo. Združujejo se v domovini in zahtevajo od nje patriotske podpore in nacionalnega varstva; ali sčasoma jim postanejo meje dežele in države pretesne, pa se internacionalizirajo in spajajo brez domovinskih obzirov.

Privatni kapital ima očitne kozmopolitične, vsesvetovne tendence in če ni že danes enotno organiziran in koncentriran ves internacionalni kapital, je ta „pomanjkljivost“ pripisati samo dejstvu, da ima vsak razvoj postaje, katerih ne more preskakovati, kakor ne more iz novorojenega otroka v enem dnevu postati dorasel mož. Ali pot, ki jo ubira kapitalizem, je očitna in o njegovi napredujoči koncentraciji ne more dvomiti, kdor opazuje pomnoževanje industrijskih in zemljiških kartelov (če si tudi dajejo druga imena), naraščanje bančnega kapitala in vsled tega bančnih moči, razvoj trustov, preseganje ameriških kapitalistiških organizacij čez morje in trajno gospodarsko osvojevanje tujih dežel.

Čimbolj napreduje razvoj kapitalizma, tembolj narašča kapitalistična diktatura tudi napram konsumentom. Ovisnost konsumentov od absolutističnega kapitalizma pa izgine le če izgine kapitalizem.

Boj proti sedanjim draginjim po se ni obratun s kapitalizmom, temveč le epizoda v svetovni borbi tabora izkoriščanih s taborom izkoriščevalcev. Uspeh tega boja ne more biti osovoboditev. Zakaj armada, ki se bojuje proti kapitalizmu vsled brezbriznosti in neznanja premočnih delavcev še ni dovolj močna za zadnji odločitveni boj. Zato se ne more s sedanjim bojem doseči več kakor olajšanje. In če se le to posreči, morajo ostati čete delavstva pod orožjem, pripravljene, da odbijejo nov napad, ki se nedvomno kmalu ponovi.

V tem boju gre med drugim tudi za carine. Ko se je leta 1906. sklepalo v avstrijskem državnem zboru o pogodbi z Ogrsko in o carinskem tarifu, so socialni demokratje nastopili z vso odločnostjo zoper povišanje carin. Ali ostali so sami in sklenili se je nezaslišani tarif, ki je moral povzročiti nenavadno, tudi v samem kapitalističnem sistemu neutemeljeno draginjo. Socialni demokratje so svarili. Napovedovali so, da pride draginja; ali bilo je zaman.

Od tistega časa se agrarci neprenehoma zvijajo, iščejo zofizmov, s katerimi hočejo ljudstvu dopovedati, da nima draginja nič opraviti s carino. Ali za neresnično stvar se pač lahko porabi mnogo besed, nihče pa ne more dokazati opoldne, da sije luna. Draga so živila in dragi so industrijski produkti tudi brez draginje, zakaj poleg njihove vrednosti zahteva kapitalist tudi svoj profit. In vsi posređovalci kupčije zahtevajo tudi profit in čim več je prekupovalcev, tem dražje je blago. Toda carina povečava draginjo še nad „normalno“ višino. Čimbolj ovira carina uvoz od zunaj, tembolj pospešuje domačo draginjo. Nezaslišano visoke carine, ki jih je sklenil avstrijski državni zbor, pa niso imele drugega namena, kakor preprečiti uvoz iz inozemstva, vsled česar imajo domači izkoriščevalci proste roke. A tudi, če se uvoz ne da popolnoma preprečiti, pospešuje carina oderuštvo.

Za vsakega vola, ki bi se vpeljal v Avstrijo, če ne bi bili na ljubo agrarcem, zapri vseh mej za živo živino, se mora po sedaj veljavnem tarifu plačati šestdeset kron carine. S tem je rečeno, da se tudi vsak domači vol lahko prodaja za šestdeset kron dražje, nego bi se mogel prodajati, če bi prihajala živina recimo iz Srbije brez carine na trg. Pri tem še ne štejemo, da je domači živinorejec že zato na boljšem, ker nima toliko stroškov za prevoz kakor prodajalec iz inozemstva.

Agrarci so zahtevali to silno carino, češ da je treba varovati in pospeševati domačo živinorejo in v svoji znani človekoljubnosti, ki se razvija večinoma na „krščanski“ podlagi, so trdili, da je vse to v interesu domačega prebivalstva, ki bo imelo dovolj hrane, če se pomaga domačemu agrarizmu. Dobili so svoj tarif in dobili so še več. Država jim daje velikiške podpore, subvencionira agrarno centralo, ki je očitno oderuška organizacija, subvencionira njih zadruge, ki so izkoriščevalne, kakor industrijski karteli, ter jim daje milijone, da organizirajo in pospešujejo porabo živalskih produktov.

In kakšen je uspeh? Vse, kar bi moglo prebivalstvo pričakovati od pospeševanja živinoreje, je izostalo. Agrarci imajo velike profite, konsumenti pa imajo draginjo. Agrarci prodajajo najboljšo živino v tujino, doma pa primanjkuje mesa. Carina je pospešila izkoriščanje; drugačnega učinka ni mogla imeti.

V draginjskem vprašanju igra argentinsko meso veliko vlogo, ker je to v sedanjih razmerah edino, ki bi se lahko hitro dobilo. Zakaj preden pride živina iz objubljenih živinorejskih zavodov, poteko leta. Preden more priti kaj več mesa iz Srbije, je treba pogajanj z Ogrsko, pogajanj s Srbijo in potem priprav v Srbiji in v Avstriji. O božiču še nihče ne bo imel svinjske pečenke iz Srbije na mizi. Iz Argentine se lahko danes brzojavno naroči mesa in v par tednih odpluje ladja čez ocean proti Trstu.

Ali če se dovoli uvoz argentinskega mesa, imamo zopet opraviti s carino. Čim se to meso prenese z ladje v tržaško luko, se podraži vsak kilogram za trideset vinarjev. Za ta znesek je vsak kilogram lahko cenejši, če se odpravi carina.

Položaj našega ljudstva je tak, da igra trideset vinarjev pri kilogramu veliko vlogo. Saj je žalostno, da so zasluži v Avstriji tako klaverno majhni in da so tudi vse druge potrebe od stanovanja do petroleja tako nezasišano drage, da more trideset vinarjev v proračunu delavske družine igrati resno vlogo. Ali tako je. Zatorej se mora zahtevati ne le, da pride meso v Avstrijo, ampak, da se omogoči taka cena, da ga bo delavstvo lahko kupovalo. To pa ne gre drugače, kakor da se odpravi carina. Ta stara socialno demokratična zahteva se mora sedaj v interesu ljudstva ponoviti z vso odločnostjo. Doslej je parlament dovoljeval agrarcem, kar so zahtevali; zdaj je čas, da dovoli ljudstvu, kar najbolj nujno potrebuje.

Atentat na Stolipina.

V kijevskem gledališču sta dva strela iz revolverja ranila ruskega ministrskega predsednika Petra Stolipina v navzočnosti carja Nikolaja II.

V gledališču je bila slavnostna predstava za carja in njegovo spremstvo. „Občinstvo“ je bilo sestavljeno iz samih povabljenih, desetkrat presejanih in seveda glede na njih lojalnost popolnoma zanesljivih gostov. Polovico gledališča so napolnili ministri, adjutanti, gubernator, visoki častniki, druge uradne osebe in nekateri izbrani člani „najboljše družbe“, drugo polovico pa policijski uradniki in detektivi. Razume se, da to nista bili dve ločeni skupini, temveč so bili policisti lepo pomešani med ostale goste, zakaj če je družba še tako izbrana, se vendar ne more vedeti. . . . Zgodilo se je že, da so visoki častniki snovali zarote, da so generalške hčerke manipulirale s prijaznimi bombami, zgodilo se je, da so carske baterije po čudni pomoti pri cerkveni slovesnosti ostro streljale, pa slučajno ravno na carsko palačo. Zgodilo se je že marsikaj v sveti Rusiji, in na policijo se je vendar še največ zanašati.

Storila je policija res, kar je le znala in mogla. Ali niti ruska policija ne zna vsega in

ne more vsega. V deželi, v kateri imajo vse oblasti zahrbtno, tajne metode, kjer igra volunstro večjo vlogo nego v srednjeveških Benetkah, išče tudi politični boj tajna pota, ker so mu javna zaprta. V deželi, kjer imajo malone toliko krvnikov kolikor drugod svetnikov, kjer obešajo ljudi takorekoč vsak dan, kjer se izvršuje oficialna smrtna kazen kar en masse, je tudi neoficialna smrtna kazen v obliki atentatov politično sredstvo. Noben ruski državljani ni varen Sibirije ali rabljeve vrvi, noben ruski dostojanstvenik ni varen zarotnikove krogelje ali bombe. . . .

Eden tistih, ki so najbolj silili na to, da se nasprotnikom carističnega absolutizma onemogoči javno delovanje in ki je pahnul revolucionarno gibanje nazaj v skrovišča, je Pjotr Stolipin. Eden tistih, ki so najbolj goreče zagovarjali smrtno kazen, je ministrski predsednik Stolipin. Eden tistih, ki so najbolj brutalno zatirali vsako moderno misel in utrjevali despocijo, je Stolipin.

Prva дума, izvoljena na podlagi precej splošne volilne pravice, je bila koncesija, ki jo je carizem moral dati. Carjev oktobrski manifest je bil edini strelovod, ki je v najkritičnejšem trenutku preprečil izbruh silne revolucije. Ali prva дума je hotela biti resničen parlament, njena večina ni bila sestavljena iz članov črnih stotnij, štela je celo več kakor osemdeset socialnih demokratov. Stolipin jo je razpusil. Popačil je volilni red in volila se je druga дума. Tudi ta je imela še preveč ustavne zavesti in ni sportirala kakor pes. Stolipin jo je razpusil. Še enkrat je poslabšal volilno pravico, da je iz nje izginil vsak sled splošnosti in enakosti in dobil je tretjo дума. Še ta ni čisto po njegovem arcu; še ta mu je napravila nekoliko sitnosti n. pr. ko je šlo za zemstva v zapadnih gubernijah. Ali dokler ni boljše, je zadovoljen s to. Ob tej dumi so se lahko razvili vsi tiranski instinkti Stolipinovi.

In to močni instinkti! S krvavo brezobzirnostjo je dal Stolipin zatreti revolucijo v Moskvi, vstaje v drugih mestih. Delavske organizacije je dal razpuščati po vsej državi. Stavkajoče delavce je dal naganjati z nsagjkami in sabljami. Po ječah dovoljuje mučenje ljudi, pretepavanje in bičanje moških in žensk, proti dijakom na vseučiliščih pošilja policijo in kozake, črne stotnije se organizirajo pod njegovim pokroviteljstvom in car sprejema njih voditelje po njegovem nasvetu. Finsko avtonomijo je konfisciral, zdaj razkosava finsko deželo. Zmerni elementi so nekoč pozdravljali prihod tega državnika, pričakujoč od njega četudi previdnega, pa vendar gotovega modernega dela. Zdaj ga preklinjajo tri četrtine Rusije in ga imenujejo vrhovnega rablja.

Stolipin je storil, kar je mogel, da je prišel terorizem na Ruskem zopet na dnevni red in v Kijevu je teroristična krogelja zadela njega samega.

Prvi atentat nanj to ni bil. Ali doslej je imel več sreče. Splošno v spominu je veliki atentat z dne 25. avgusta l. 1906. Pred vilo ministrskega predsednika se je bila okrog 4. popoldne ustavila elegantna zaprta kočija, iz katere so izstopile tri osebe: General, žandarstveni stotnik in civilist. Pohitili so po stopnicah in prišli v predsobje, kjer je mnogo ljudi čakalo, da jih sprejme minister na avdienco. Služabniki so hoteli preprečiti vstop nenaznanjenih gospodov. Ko niso ti mogli po sili priti v Stolipinovo sobo, je prvi vrgel svojo bombo ob tla, za njim pa hipoma ostala dva. Tri silovite eksplozije so razdejale velik del vile. Trideset oseb je bilo mrtvih, trideset pa ranjenih. Izmed teh je potem še ena umrla. Tudi dvoje Stolipinovih otrok je bilo težko poškodovanih. Stolipin in osebam, ki so bile ravno pri njem v sobi, se ni zgodilo nič.

O atentatu v Kijevu poročajo sledeče vesti:

Peterburg, 15. sept. V gledališču v Kijevu je bila sredi slavnostna predstava, katere se je udeležil car, bolgarski prestolonaslednik, nekateri veliki vojvodi, ministrski predsednik Stolipin, nekateri drugi ministri in spremstvo. Pristop so imeli samo povabljeni in policija je vršila najstrožjo kontrolo. V pavzi po drugem dejanju, ko je občinstvo zapuščalo lože in sedeže in odhajalo promenirat na hodnike, je pristopil odvetniški kandidat Bagrov, ki je prišel v gledališče kljub opreznosti policije, k Stolipinu in je dvakrat ustrelil nanj iz samokress. Prva krogla je prebila trebuh in

ledice ter obtičala v hrbtnici, druga ga je težko ranila na roki. Stolipin se je zgrudil, v gledališču je nastala silna panika. Občinstvo je mislilo, da so eksplodirale bombe. Vse je začelo bežati. Ko se je zvedelo, kaj se je pravzaprav zgodilo, je hotelo občinstvo linčati napadalca, katerega je policija takoj prišla. Car se je dal informirati in je stopil v vestibul, kamor [so odnesli Stolipina. Ukazal je, da ga z vso previdnostjo prepeljejo v stanovanje in je poslal zdravnika tja.

Peterburg, 15. sept. Atentat se je zgodil ob 11. zvečer. Ko je pristopil Bagrov, je Stolipin ravno govoril z vojnim ministrom. Zadet od prve krogelje je napravil znamenje križa napram carjevi loži (?), nato se je brez zavesti zgrudil na fotelj. Napadalca je občinstvo pograbilo, vrglo ob tla in neumisljeno preteplelo. Ko se je car prikazal, ga je občinstvo hrupno aklamiralo. Ena krogla je zadela goslača Beglerja v nogo.

Kijev, 15. sept. Stolipina so odpeljali v bolnišnico. Ko je prišel do zavesti, je prosil naj sporoče carju, da je pripravljen umreti zanj. Potem je prosil naj potolažijo njegovo ženo in naj mu pošljejo popa. Iz Peterburga pride kirurg Zajdler s posebnim vlakom v Kijev.

Peterburg, 15. sept. Stolipinov brat iavlja iz Kijeva, da stanje ranjenca ni nevarno. Izgubil je le malo krvi in morda ne bo treba operacije.

Poročilo o zboru socialne demokracije smo zaradi pomanjkanja prostora morali odložiti za ponedeljek.

NOVICE.

* **Pred poroko zastrupljena.** Šiviljo Jožefo Vesely so v sredo zjutraj našli v njenem stanovanju na Dunaju v postelji mrtvo. Kubična in bližnja mala sobica sta bila polna svetilnega plina. Skušali so jo oživiti, a je bilo prepozno. Njena smrt še doslej ni pojasnjena. Deklica bi se bila morala v četrtek poročiti. V kuhinji in v sobici so bile plinove cevi odprte. Nejasno je, ali se je izvršil samomor ali pa zločin.

* **Velika poštna pošiljatev izgnila.** Na pošti v Louvru oddana vrečica s 36.000 K je izgnila na progi do Duhcova, kjer bi bil moral denar prevzeti poštni uradnik iz Podmokel. Uvedli so strogo preiskavo.

* **Odnevi železniške nesreče.** Pred praškim trgovskim sodiščem je te dni sklenila železniška uprava poravnave z desetimi, vsled železniške nesreče pri Uberskem na Moravskem dne 25. decembra 1909. prizadetimi ponesrečenci. Plačati jim bo morala 580.000 kron odškodnine. Dalje je isto sodišče prisodilo drugim ponesrečencem na odškodnini znesek 25.800 kron. Železniški erar pa ima na vratu še nekaj pravi pri tem sodišču in tri v Chrudimu.

* **Zastrupljenje po gobah.** V vasi Redodubi pri Gorškovem je zbolela vsa družina kmeta Žarovnega, ker je jedla strupene gobe. Doslej je umrlo 6 oseb: oče, mati in 4 otroci. Druga, tudi iz 6 oseb obstoječa družina se pa bori vsled zastrupljenja po gobah s smrtjo.

* **Nerednosti v francoskih muzejih.** Po neki statistiki manjka v francoskih narodnih muzejih nič manj nego 323 slik najimennitnejših mojstrov. Od teh spada 188 francoski, 103 italijanski, 6 španski in 20 bolandski šoli. Vendar pa, pristavlja statistik, je bilo le malo slik ukradenih, večina se jih nahaja po okusno okrašenih sobah visokih uradnikov in ministrov. Ravnatelj muzeja Louvre ima sedaj nalogo na tihem poiskati te skrite dragocenosti.

* **Ameriški trustovci v ječi.** Prvi krat se je dne 16. avgusta t. l. v Novem Jorku zgodilo, da so morali ameriški kapitalisti za tri mesece v ječo zaradi kršenja zakona o trustih. Grešniki sicer niso bili veliki milijarderji à la Rockefeller, bili pa so ničmanj nesimpatični trustovci: trgovci s kuretino in gosmi, trinajst oseb, ki so tvorili trust. Še zanimivejšje je, da temelji sodba na starem zakonu iz leta 1889, čegar določila pa so se tekom časa že skoro pozabila. Ta zakon ima namen preganjati zveze, ki bi zatirale svobodno konkurenco. Obsojeni trustovci so z umazaniam podkupljanjem in drugimi nedopustnimi sredstvi monopolizirali novjorski kuretinski trg, da so lažje samovoljno diktirali tržne cene.

* **Ladja se je potopila.** Ob zadnjem viharju na Črnem morju se je potopil s soljo

H. Suttner, Ljubljana

Mestni trg (nasproti rotovža) in Sv. Petra c. 8.

Največja zaloga ur, zlatnine in srebrnine.

==== Pripravna birmanska darila. ====

Lastna tovarna ur v Švici. Tovarn. znamka IKO.

==== Ceniki zastoj in poštnine prosto. ====

— **Obširno poročilo** o železničarskem shodu, o katerem smo že včeraj brzojavno poročali, objavimo v ponedeljek.

Umetnost in književnost.

V slovenskem gledališču so danes in jutri sledeče predstave: Nocoj, začetek ob pol 8., prvič: **Ruy Blas**, drama v petih dejanjih, spisal Viktor Hugo, prevedel Hinko Nučič. Uverturo zložil F. Mendelssohn Bartholdy. Režiser Hinko Nučič, kapelnik V. H. Talich. — Jutri, v nedeljo popoldne, začetek ob 3.: Javna produkcija „Dramatične šole“: **Četrta božja zapoved**; ljudska igra v štirih dejanjih, spisal Ludovik Anzengruber, poslovenil E. Gangl. Režiser Hinko Nučič. — Jutri, v nedeljo zvečer, začetek ob pol 8.: **Samosvoj**, drama v petih dejanjih, spisal Etbin Kristan; režiser Hinko Nučič.

ZADNJE VESTI.

Seja klubskih načelnikov.

Dunaj, 15. septembra. V svojem govoru je predsednik Sylvester omenjal željo prebivalstva in poslancev, da se z ozirom na neznosno draginjo čimprej skliče državni zbor. Sodrugi Seitz izjavlja, da je ta zahteva zlasti zato aktualna, ker so pogajanja med avstrijsko in ogrsko vlado o uvozu argentinskega mesa prekinjena; nujno potrebno je, da zbornica v najkrajšem času izrazi svoje mnenje in svojo voljo o tem vprašanju. Zbornica se bode morala pečati z novimi trgovinskimi pogodbami, s karteli, z indirektnimi davki in z železniškimi tarifi. Govornik omenja železničarsko gibanje in pravi, da je razburjenje v teh krogih tako, da utegne roditi najhujše posledice. Železniško ministrstvo samo uvideva potrebo, da se to vprašanje pretrese, a finančno ministrstvo pa nasprotuje. Tudi za ostale državne uslužbenice bo treba poskrbeti. Najboljše bi bilo, da se skliče državni zbor že na 21. septembra.

Posl. Gros priznava katastrofalni značaj sedanje draginje in se pridružuje socialno demokratični zahtevi.

Sodrugi Pernerstorfer pravi, da je razburjenje ljudstva tako, da je vsak čas pričakovati revolt vsled lakote, tembolj ker se ob neznosni draginji milijoni in milijoni mečejo brezplodno za militarizem. Gospodarska konjunktura je slaba, mnogo tovarov stoji po nekaj dni v tednu. V tem nevarnem položaju se mora parlament takoj sestati; hkrati bi lahko delala proračunski in draginjski odsek.

Posl. Malik se pridružuje socialno demokratični zahtevi.

Slov. klerikalec dr. Korošec ugovarja takojšnjemu sklicanju državnega zbora, češ da mora vlada imeti čas za pogajanja (11).

Sodrugi Nemec se zavzema za takojšnje sklicanje.

Enako posl. Ofner. Posl. Hruban želi, da se da časa delnim zborom.

Ministrski predsednik Gautsch izjavlja z ozirom na pretuje z revoluciji, da bo vlada nastopila proti izgredu z vsemi sredstvi.

Sodrugi Daszynski protestira proti izvajanju ministrskega predsednika, ki je slikal vso stvar, kakor da bi prebivalstvo bilo le nabujšano in kakor da bi vlada bila povsem nedolžna. Ministrski predsednik naj nikar ne pozabi, da se moderne revolucije ne vrše več v starih oblikah; zapomni si naj, da strankarski voditelji porabljajo vso svojo avtoriteto, da preprečijo protizakonite izgrede, četudi so zakoni še tako za nič.

Sodrugi Pernerstorfer se čudi plitvim besedam ministrskega predsednika, ki velja za duhovitega moža. Kar nas je socialnih demokratov, smo že vsi stali pred vojaškimi puškami in politijskimi sabljami.

Ministrski predsednik Gautsch se izgovarja, da ni imel v mislih nobene stranke.

Za njim so govorili še poslanci Damm, Conci, Bilinski in sodrugi Seitz, ki je še enkrat zavračal ohlapnost ministrskega predsednika.

Predsednik Sylvester je izjavil, da bo sklical državni zbor za 5. oktobra.

Šole narodnih manjšin.

Dunaj, 15. septembra. Po konferenci z baronom Gautschem je imel knez Thun sestanek z naučnim ministrom grofom Starghom, s katerim se je posvetoval o šolah za narodne manjšine. O rezultatu te konference ni nič znanega. Po vesteh iz Prage bodo Čehi v narodno politični komisiji polagali največjo važnost na to, da se uredi manjšinsko šolsko vprašanje.

Petrolejski kartel.

Dunaj, 15. sept. Nekatere rafinerije odklanjajo podpis kartelne pogodbe.

Velik požar v Thal.

Gradec, 16. septembra. Vas Schlüsselhof v občini Thal, je popolnoma pogorela. Škoda znaša 200.000 kron. Požar je bojda nastal vsled neprevidne manipulacije z vžigalicami.

Pri manevrih aretiran Rus.

Budimpešta, 15. sept. V Sztrapku, sredi ozemlja, kjer se vrše sedanji veliki manevri, so aretirali tujca, ki je prišel s svojo ženo v avtomobilu tja. Pravi, da je podpolkovnik Nikolajevskij in profesor na peterburški vojni šoli. Ker je dejal, da je pustil prtljago v Kaši, so ga z ženo eskortirali tja. Vojaški krogi ne verjamejo, da gre za špionažo, ker bi ruski vojaški ataše, ki je kakor drugi atašeji navzoč pri manevrih, lahko veliko več videl od njega.

Strankarski zbor nemške socialne demokracije.

Jena, 15. Septembra. Na današnji seji je poročal sodr. Bebel o državno-zborskih volitvah, ki bodo v prvi polovici januarja. Poročevalec je ostro kritiziral vedenje klerikalnega centra, ki se je delal pri volitvah silno opozicionalnega, a takoj vskočil v vladno večino čim se mu je ponudila prilika. Volilna parola socialno demokratične stranke se glasi: zoper črno-modri blok! Novi zbornici bo predložena nova mornariška predloga; odkod vzeti denar za fantazije naših vodnih šovinistov, tega ne ve nihče. Novi davki bi bili naravnost katastrofalni. V Altoni je nemški cesar naglašal potrebo poljedelstva; nič čudnega, zakaj nemški cesar je agrarec. Ampak ugotoviti moramo, da je zaščitni v prvi vrsti potreben konsument: delavec, obrtnik, uradnik. Ni več daleč čas, ko bo draginja kardinalno vprašanje ljudstva, ko se vzdigne nemško ljudstvo zoper carino in druge agrarne premije. Koncem svojega poročila je predlagal Bebel resolucijo, ki obsega med drugim tudi parolo za ožje volitve: Pri ožjih volitvah sme socialni demokrat voliti le takega kandidata, ki se zaveže, da bo nastopal in glasoval:

1. Za ohranitev sedanje volilne pravice za državni zbor;
2. Proti poslabšanju društvenega zborovalnega in koalicijskega prava;
3. Proti poslabšanju t. zv. političnega paragrafa v kazenskem zakonu;
4. Proti slehernemu izjemnemu zakonu;
5. Proti zvišanju carine na konsumne potrebe velikega mas.
6. Proti vsakemu zvišanju indirektnih davkov na te potrebe.

Po kratki debati je bila resolucija soglasno odobrena. Popoldne je bila na trgu velika slavnost, vsled česar je odpadla popoldanska seja. Dijaki, kar jih je bilo v Jeni, so hoteli motiti slavnost z nekakim izprevodom, kar se jim je pa temeljito ponesrečilo.

Maročansko vprašanje.

Berolin, 15. sept. Poslanik Cambon je včeraj dobil odgovor Francije na nemške predloge ter ga danes izročil Kiderlen Wächterju.

Pariz, 15. sept. Razporeženje je tukaj splošno postalo mirno. Časopisje naglašja, da ni povoda za vznemirjenje, tudi če bi se pogajanje o posameznih vprašanjih še nekoliko zavleklo.

Bruselj, 15. sept. Rezervisti tehničnih čet, ki so dokončali vaje, niso odpuščeni domov, nasprotno so, kakor javljajo tukajšnji listi, poklicani še letniki 1906, 7 in 8 pod orožje.

Nancy, 16. septembra. Včeraj se je v Lunevillu razširila govorica, da je četa nemških ulancev prestopila francosko mejo. Vest se je razširila vsled nekega nesporazumljenja in je popolnoma neresnična.

Berolin, 15. sept. „Berl. Tagebl.“ ima iz Pariza poročilo, da obsega francoski odgovor politične pogodbe, s katerimi se izreka pravcati protektorat Francije nad Marokom. Po teh pogojih se Francija zavezuje varovati sultana in njegovo dinastijo vsake nevarnosti, zato ima pravico, da zasede če je treba, vsak del dežele. V zunanjih zadevah bo Francija zastopala Maroko. Sultan ne sme sklepati nobenih pogodb, ne da bi prej obvestil Francijo. Pri sultanu nastavi Francija generalnega komisarja, ki bo izdeloval in kontroliral vse reforme, ki se zde Franciji potrebne. Maročanski ministri dobe francoske svetovalce. Francija organizira maročanski državni dolg.

Berolin, 15. sept. Ministrstvu za zunanje zadeve še ni naznanjen Cambonov obisk. Če se francoski odgovor vjemata z vestmi, ki so prišle o njem v časopisje, bo Nemčija še enkrat odgovorila.

Socialisti za mir.

Pariz, 15. septembra. Vodstvo socialistične stranke je v navzočnosti zastopnikov

mednarodnega tajništva sklenilo naprositi omejeno tajništvo, da skliče mednarodno konferenco in da izda manifest proti vojni. Dne 23. in 24. t. m. skliče stranka velike shode in bo zahtevala, da se takoj snide parlament. Te korake je naznanila tudi nemški socialno-demokratični stranki.

Draginjski nemiri.

Pariz, 15. septembra. Nemiri zaradi draginje se v pokrajini še vedno nadaljujejo in postružejo. V Pont-a-Mouson je imela mučičica dva dni boje s policijo in z vojaštvom. Nemiri dobivajo protimilitarističen značaj. V Charle ville so bili hudi boji z vojaštvom. Na obeh straneh je mnogo ranjenih.

Stavka v Bilbao.

Bilbao, 16. septembra. Stavkajoči so pretrgali brzojavno in telefonsko žico in razdejali železnisko progo. Med stavkajočimi in vojaštvom je bilo več krvavih spopadov.

San Sebastija, 16. septembra. Delavske zveze so snoči sklenile simpatijski štrajk.

Kolera.

Oetinje, 15. sept. V Zutju je obolel neki kmet za kolero. Prebivalstvo je obkolilo njegovo kočjo ter jo zažgalo. Kmet se je hotel z vso silo rešiti, a razkačena množica ga je poglala nazaj v kočjo, kjer ga je uhitila smrt v plamenih. Njegov sin je bil na polju. Ko je vsled požara prisopel domov, ga je prebivalstvo pograbilo, umorilo in truplo vrglo v ogenj, ker je mislilo, da je tudi po kolero okužen.

Odgovorni urednik Fran Bartl.

Izdaja in zaloga založba Zarje.

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Srečen vse žive dni,
Vsaka mu jed dljši,
Nikdar bolan:
Kdor vživa

Najboljši želodčni likér!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2-44.
Kabinetna kakovost " " 480.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Sobni slikar Ferdinand Wolf v Kočevju vzprjeme takoj

dva pomočnika.

Delo trajno tudi pozimi. Plačilni pogoji ugodni

Mlad kolarski pomočnik

se sprejme v trajno delo pri J. Mandelcu, kolarnica z električnim obratom v Kočevju.

Šolske knjige za vse šole

v najnovejših odobrenih izdajah ter vse šolske potrebščine v najboljši kakovosti priročja po zmerni ceni

L. Schwentner

v LJUBLJANI, Prešernova ulica št. 3
Postopje Mestne hranlinice.

Vse

na tukajšnjih in na zunanjih učnih zavodih vpeljane

šolske knjige

v predpisanih izdajah v veliki množini vedno v zalogi

v trgovini s knjigami in muzikalijami

Kleinmayr & Bamberg

LJUBLJANA, Kongresni trg št. 2.

Seznami učnih knjig se dobivajo zastoj.

GRAMOFONE

najboljše vrste po najnižji ceni avtomatične, posebno za gostilničarje pripravne priporoča

Ivo Bajželj

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 11 (Kollze)

Ravnokar so došle najnovejše slovenske plošče a K 3-50, 1000 lgel K 2—.

Ravnokar došlo sveže

jesensko blago.

Najmoderneje fino izvršene obleke, raglane, površnike in pelerine za gospode, dečke in otroke, kakor tudi konfekcija za dame in deklice.

Prodajnm najmoderneje klobuke od veleznanih turk Hächl, Pichler in Bossi po K 2-90.

Brez konkurence. Priznana nizke cene.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Jako redka priložnost!

Tovarna mi je po neki elementarni katastrofi poverila rešeno blago in sicer več tisoč komadov krasnih

flanelnih odej

lepih najnovejših vzorcev in modnih barv, katere imajo čisto nezatne vodne madeže. Te odeje so rabne brez ugovora za vsako boljše hišno gospodarstvo, da se postelje in osebe pokrijejo, so jako fine, tople in močne, okoli 190 cm dolge in 135 cm široke.

Posiljajo se po povzetju: 3 komadi krasnih, jako finih, v vseh modnih barvah in vzorcih za 9 K, 4 komade gospodarskih odej za 10 K. Vsak cenj. bralec tega lista naj naroči z zaupanjem.

Z mirno vestjo trdim, da bode vsak s pošiljativjo zadovoljen.

Otto Bekera, c. kr. fin. straže nadpaznik v pok. Nachód (Češko) tovarn. sklad 2—8.

Ceno posteljno perje!

Najboljši češki nakupni vir.

1 kg sivlega dobrega, puljenega 2 K; boljšega 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puhastega 6-10 K; veletnega snežnobelega, puljenega 6-40 K, 8 K; puha sivlega 6 K; belega, finega 10 K; najfinjši prasi puh 12 K. Naročila od 5 kg naprej franko.

Zgotovljene postelje iz gostonitnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema glavnicama, 80 cm dolgi, 60 cm šir., polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhastim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglavnice 3, 3-50 in 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm šir. 13, 14-70, 17-80, 21 K, zglavnica, 90 cm dolga, 70 cm šir. 4-50, 5-20 in 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12-80 in 14-80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja za neugajajoče se vrne denar. Natan. cen. gaj. in fr. S. Benisch, Dešenice 758, Češko.

Naročajte, ponudite, zahtevajte in pijte samo **Tolstovrško slatino**, ki je edina slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislina. Od vsakega zaboja plača podjetje v narodne namene in organizacije 20 v, kamor naročnik določi. **Maslov: Tolstovrška slatina, pošta Guštanj, Koroško**, kjer je tudi gostilna, letovišče in prenočišče. **Svoji k svojim!**

Dr. Gallatia
je odpotoval.

Kupujte „Zarjo“
izvod samo 6 vinarjev.

Lekarna pri „zlatem orlu“
v Ljubljani, Jurčičev trg štey. 2,

prilporeča sledeča zdravila:
Čaj za bolne na živcih
je izvrstno krepilno sredstvo za živce, izboljšuje spanje, učinkuje pri nervozni oslabeledosti.
Cena kartonu K 1'20.

Dunajske kapljice zoper krč
utešujejo bolečine v želodcu in trebuhu ter odganjajo vetrove. Steklenica 20 vinarjev, 6 steklenic K 1'—

Za gospe in gospodične
ima v zalogi čaj, ki je preizkušeno sredstvo pri vsakovrstnih bolih in nepravilnostih pri prihodu zaostalega mesečnega pranja, ki ob enem pospešuje pranje (menstruacijo).
Cena kartonu K 1'50.

V tej lekarni se tudi oddajo zdravila p. n. članom okr. bolniške blagajne v Ljubljani, bolniškemu zavodu c. kr. tobačne tovarne in bolniški blagajni c. kr. priv. južne železnice.

I. Jax & sin

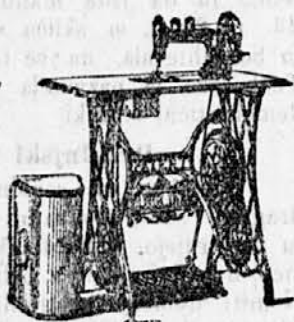
Ljubljana
Dunajska c. 17

prilporeča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. Vozna kolesa
Ceniki zastonj in franko.

Laška in dunajska

kuhinja

Šelenburgova ul. 7

nasproti glavne pošte.

Vsak čas se dobe mrzla in gorka jedila, zmiraj sveže morske ribe in izvrstno in ravno došlo vino „Brioni“.

Sprejme se abonente na kosilo in večerjo.

V prenovljenih prostorih in pod novim ravnateljstvom se prilporeča sl. občinstvu za obilen obisk.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel staroznano

gostilno „pri Travnu“
na Glincah štey. 3.

Skrbel bom vedno za pristno vino, sveže pivo ter mrzlo in gorko kuhinjo. Posebno se prilporečam cenjenim društvom za razne prireditve ter cenjenemu občinstvu sploh za obilen poset. — Spoštovanjem

A. I. PETRIČ.

Ob pričetku šolskega leta!

prilporeča

tvrdka Gričar & Mejač

svojo bogato zalogo zgotovljene obleke po najnižjih cenah in strogo solidni postrežbi.

Naznanilo.

Podpisani si usojam slavnemu p. n. občinstvu naznaniti, da sem otvoril

cvetlični salon

na Kongresnem trgu št. 3 v Zvezdi (vogal Kongresnega trga in Wolfve ulice)

in bodem istotam izdeloval sveže kot suhe vence in šopke s trakovi in napisi, kakor vse druge v to stroko spadajoče predmete v najnovejši obliki hitro, in točno, ter zagotavljam najnižje cene. — Zunanja naročila pošiljam z obratno pošto.

Prilporečam se za obilen poset in naročila ter bilježim

z velespoštovanjem

Viktor Korsika ml., umetni in trgovski vrtnar.

Milko Krapeš, urar in trgovec, zaprisežen cenilec v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3.

Zahtevajte najnovejši ilustrovani cenik, ki je ravnokar izšel in ga pošiljam poštne preste.

Na drobno!

Na debelo!

Vse vrste
šolskih knjig,

vse šolske potrebščine ter vse šolske zvezke in preparacije po najnižjih cenah brez konkurence prilporeča

FR. IGLIČ

v Ljubljani, na Mestnem trgu štey. 11—12.

Kralj redilnih preparatov

se po pravici imenuje redilna sol „Nutrigen“, prislužila si je slavo vsled svojih vobče priznanih izvrstnih lastnosti in vsled občne hvale glede uspehov.

Bolniki, ki se čutijo slabotne in utrujene, so raztreseni, pozabljivi in otožni, ki jih muči grozovitost nevrastenije, trpe za glavobolom, vsled nervoznosti ne prebavljajo, imajo srčne bolečine, ne morejo spati, naj pač ne odlašajo niti trenutek, nego naj takoj poskusijo našo ugodno ponudbo.

Pošiljamo zavoj dragocenega „Nutrigena“ ob enem z jako poučno knjižico

zastonj in poštne prosto

vsakomur. Tako bo utegnil vsakdo potrditi, kar ve danes že ves svet, da je „Nutrigen“ najboljšo redilno sredstvo na svetu.

Le v Vašem interesu je torej, da poskusite „Nutrigen“, potem pa sodite po Vaši lastni izkušnji.

Podjetje „Nutrigen“, Budapešta, VII. Erzsébet-körut 16, odd. 172.

dobiva se pri vsakem boljšem trgovcu na deželi, ter v Ljubljani v lekarni g. Gabriela Piccoli in pri gosp.:

Franc Babič,	Tomaž Mencinger,
Berjak & Šober,	Josip Mihelič,
Viktor Cantoni,	J. Oblak,
B. Cvančara,	J. Perdan,
L. Češnovar,	V. Petričiča nasl.
Marija Jemec,	J. Samec,
A. Jerše,	Ivan Pintar (Šiška),
Anton Kanc,	J. Rosshäupl,
Lod. Kotnik (Šiška),	A. Šarabon,
J. Krivic,	F. Sark,
Ant. Krisper,	M. Spreitzer,
Leskovic & Meden,	Franc Terdina,
Antonija Mehle,	J. Vodnik (Šiška) pri

„Konsumnem društvu“ za Ljubljano in okol.

Potniki v severno in južno Ameriko
vozijo sedaj le po domači avstrijski progi

Avstro-Amerikana

Trst-Newyork, Buenos Aires-Rio de Janeiro

z najnovejšimi brzoparniki z dvema vrtnicama, električna razsvetljava, brezzičnim brzozavom, na katerih je za vsakega potnika preskrbljeno, da dobi dovolj domače hrane z vinom, sveži kruh, posteljo, kopej itd.

Odhod parnikov:

V sev. Ameriko vsako soboto, v južno Ameriko vsakih 14 dni.

Vsakavrstna pojasnila dajo drage volje brezplačno pri glavni agenturi za Kranjsko, Stajersko in Koroško:

Simon Kmetetz, Ljubljana, Kolodv. ul. 26.